

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 23. juni 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Rune Kistrup
Sagsnr.: 2023-0030-8983
Dok.: 2876575

Besvarelse af spørgsmål nr. 839 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 839 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 2. juni 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 839 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, om han mener det er ok, at den eneste mulighed for offeret for at få erstatning er at anlægge en civil retssag mod Danmark, med hvad det indebærer af omkostninger for en ung studerende på 22 år, jf. artiklen ”Regeringen er tavs om krænkelse af menneskerettigheder i Emmas voldtægtssag” fra dr.dk den 2. juni 2023?”

Svar:

Tryghed, tillid og retfærdighed er fundamentet for et velfungerende retssamfund. Det giver skår i tilliden til myndighederne, når der sker alvorlige fejl hos politiet og anklagemyndigheden.

På baggrund af de forurettedes fortællinger har jeg inviteret Folketingets partier til et møde, hvor vi skal drøfte længden på omgørelsesfristen og evt. andre spørgsmål relateret til de fejl, politiet og anklagemyndigheden har begået i sagerne.

Justitsministeriet har endvidere til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende om de generelle muligheder for at få erstatning:

”1. Proces ved behandling af erstatningskrav omfattet af retsplejelovens kapitel 93 a

Retsplejelovens kapitel 93 a (§§ 1018 a-1018 h) omhandler erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.

Retsplejelovens § 1018 h omhandler erstatningskrav, der på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af strafferetlig forfølgning.

Det følger af retsplejelovens § 1018 e, stk. 1, at det er statsadvokaten, der træffer afgørelse vedrørende krav om erstatning i medfør af retsplejelovens kapitel 93 a, dvs. både om hvorvidt kravet er omfattet af kapitel 93 a, og om hvorvidt der kan tilkendes erstatning.

Det fremgår af § 1018 e, stk. 3, at Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne vedrørende krav om erstatning. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Imødekommes et erstatningskravet ikke ved afgørelse truffet af Rigsadvokaten, kan den erstatningssøgende efter retsplejelovens § 1018 f, stk. 1, inden to måneder efter meddelelsen om afslaget, begære kravet indbragt for den byret, som har pådømt straffesagen. Sagen indbringes herefter for retten af vedkommende statsadvokat. Har straffesagen ikke været pådømt, indbringer statsadvokaten sagen i den retskreds, hvori den pågældende foranstaltning er besluttet, eller ved den erstatningssøgendes hjemting.

Efter bestemmelsens stk. 2 beskikkes der en advokat for den erstatningssøgende på dennes begæring.

Det fremgår af § 1018 f, stk. 3, at erstatningssagen behandles i strafferetsplejens former. Retten kan dog nægte at behandle et erstatningskrav, som fremsættes af nogen, der ikke har været sigtet, såfremt kravet ikke på rimelig måde vil kunne behandles i strafferetsplejens former.

Det står herefter den forurettede frit for at fremsætte kravet i den borgerlige retsplejes former, jf. § 1018 f, stk. 3, sidste pkt.

Byrettens dom i en erstatningssag behandlet i strafferetsplejens former kan herefter ankes til landsretten efter retsplejelovens § 901 og med Procesbevillingsnævnets tilladelse til Højesteret, jf. retsplejelovens § 932.

Erstatningskravets behandling ved hhv. by- og landsret må efter Rigsadvokatens opfattelse anses for et sædvanligt nationalt retsmiddel.

Fristen for indgivelse af et erstatningskrav efter retsplejelovens kapitel 93 a er 2 måneder fra indgrebets ophør, jf. retsplejelovens § 1018 e, stk. 1.

2. Civilt søgsmål i den borgerlige retsplejes form

Findes erstatningskravet ikke omfattet af retsplejelovens kapitel 93 a, idet kravet ikke findes at være opstået i anledning af strafretlig forfølgning, eller finder retten ikke, at kravet på rimelig måde vil kunne behandles i strafferetsplejens former, jf. § 1018 f, stk. 3, kan kravet behandles i den borgerlige retsplejes former. I den forbindelse henvises til retsplejelovens § 224, jf. § 240, stk. 2, og § 243, der bl.a. vedrører sager om erstatning uden for kontrakt.

Vurderingen af den erstatningsbegrundende adfærd vil være den samme som i medfør af § 1018 h. Forskellen på behandlingen af et erstatningskrav i den borgerlige retsplejes former og et erstatningskrav behandlet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a er således alene processuel.

En eventuel mulighed for at få et erstatningskrav behandlet i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a udelukker ikke et søgsmål i den borgerlige retsplejes former.

I Østre Landsrets dom af 11. juli 2001 (trykt som UfR 2001.2262 Ø) anlagde en erstatningsøgende, E, en sag i den civile retsplejelovs former mod politimesteren i Roskilde, P, i anledning af en ransagning på E's bopæl. E påstod sig tillagt erstatning efter dansk rets almindelige erstatningsregler. P påstod sagen afvist, idet kravet var omfattet af § 1018 c og som følge heraf skulle behandles efter reglerne i kap. 93 a. Landsretten fandt, at E's krav var omfattet af § 1018 h, og at det kun på begæring skulle behandles efter kap. 93 a. Da E ikke havde fremsat en sådan begæring, men ønskede sagen afgjort i den civile retsplejes former, var der ikke grundlag for at afvise sagen.

I Højesterets dom af 23. november 2007 (trykt som UfR 2008.463 H) anlagde E en civil sag, men anmodede senere – uden at tilbagekalde den civile sag – om kap. 93 a - behandling, hvorefter statsadvokaten tilkendte E 8.000 kr. af et samlet krav på 91.000 kr. Under henvisning til en række konkrete forhold fandtes E ikke afskåret fra at forfølge retskravet ved fortsættelse af den civilesag.

3. Erstatningskrav rettet mod den tiltalte

For så vidt angår krav om erstatning for eksempelvis svie og smerte, helbredsudgifter og tøj, som relaterer sig direkte til den mulige strafbare handling og dermed den mulige gerningsmand, fremgår det af retsplejelovens kapitel 89, vedrørende påtale af borgerlige krav under straffesager, § 991, stk. 1, at:

”I sager, som behandles efter kapitel 80 uden medvirken af domsmænd, kan der tilkendes den forurettede erstatning hos den tiltalte for den ved forbrydelsen forvoldte skade, når den pågældende har fremsat begæring herom for retten. Der skal gives den forurettede lejlighed til at fremsætte erstatningskrav, for så vidt sagen efter sin beskaffenhed, giver anledning hertil.

Stk. 2. I andre offentlige straffesager påhviler det anklagemyndigheden efter den forurettedes begæring at forfølge borgerlige krav, såfremt det kan ske uden væsentlig ulempe.

...

Stk. 4. Retten kan på ethvert trin nægte et borgerligt kravs forfølgning under straffesagen, når den finder, at dets behandling under denne ikke kan ske uden væsentlig ulempe.

Stk. 5. Den forurettede kan på ethvert trin indtil sagens optagelse til dom tage sin begæring efter nærværende paragrafs første og andet stykke tilbage med forbehold for at påtale kravet i den borgerlige retsplejes former.”

Der er således en mulighed for, men ikke et retskrav på, at få medtaget erstatningskrav i anledning af den ved forbrydelsen forvoldte skade under straffesagen, jf. tillige § 992. Ved en eventuel frifindelse vil erstatningssøgende være henvist til at anlægge et civilt søgsmål i overensstemmelse med reglerne skitseret ovenfor.”

Som det fremgår af Rigsadvokatens udtalelse, er der efter dansk ret generelt flere forskellige muligheder for at søge om erstatning i forbindelse med en straffesag.

For det første kan der søges erstatning efter retsplejelovens § 1018 h. Efter retsplejelovens § 1018 h kan erstatningskrav, der på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af strafferetlig forfølgning, på begæring behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a. Det indebærer, at kravet behandles af anklagemyndigheden, og at anklagemyndigheden efter anmodning indbringer et eventuelt afslag på erstatning for retten, der som udgangspunkt behandler sagen i strafferetsplejens former.

For det andet kan der anlægges et civilt søgsmål i den borgerlige retsplejes former, hvorefter kravet behandles ved domstolene som ethvert andet erstatningskrav.

For det tredje kan forurettede under straffesagen fremsætte et erstatningskrav mod den tiltalte i medfør af retsplejelovens kapitel 89 (adhæsiionsprocessen), for så vidt sagen efter sin beskaffenhed giver anledning hertil.